

مدیریت فرسایش حوضه آبخیز رودخانه شورفدामी (شهرستان داراب - استان فارس) با استفاده از مدل آنتروپی

مجری: دکتر ابراهیم مقیمی

تاریخ اجرا: ۱۳۹۱

چکیده

فرسایش خاک یکی از مهمترین عواملی است که سالانه بخش وسیعی از اراضی کشور ایران را تهدید می کند و کیفیت زمین های کشاورزی و مراتع را کاهش داده یا از بین می برد، کشور ایران به خاطر مرتفع بودن نسبت به زمین ها و جلگه های اطراف خود (ارتفاع متوسط ۱۲۵۰ متر) در طول دوره های مختلف، همواره تحت تاثیر فرسایش آبهای روان قرار داشته است به همین دلیل پرداختن به مساله فرسایش و ارائه راهکارهای مدیریتی جهت جلوگیری و یا کاهش تاثیرات منفی آن در حوضه های آبخیز ایران از اهمیت بسزائی برخوردار است. این پژوهش سعی دارد که به بررسی میزان فرسایش و شناسایی پارامترهای موثر بر آن در حوضه آبخیز رود شور فدामी از توابع شهرستان داراب استان فارس بپردازد. روش تحقیق از نوع ریاضی - تحلیلی مبتنی بر آنتروپی است، بدین صورت که ابتدا مهمترین پارامترهای موثر بر فرسایش (شیب زمین، جنس زمین، نوع خاک، پوشش گیاهی و...) در حوضه مورد مطالعه شناسایی و سپس با استفاده از روش AHP وزن دهی شده و طبقه بندی شدند تا اهمیت هر یک از طبقات پارامترها مشخص شود، سپس با استفاده از مدل آنتروپی (Entropy) شانون میزان توزیع نامتعادل طبقات هر یک از پارامترهای موثر بر فرسایش در حوضه مورد مطالعه مشخص شد. نتایج نشان می دهد که در بین طبقات شیب، شیب بیش از ۱۵ درصد که فرسایش زیادی را باعث می شود با ضریب آنتروپی ۰/۸۵ دارای توزیع متعادلی در حوضه بوده و در نتیجه فرسایش زیادی در قسمتهای مختلف حوضه تحت تاثیر شیب ایجاد می شود، همچنین در بین سازندهای زمین شناسی حوضه، سازندهای کواترنر که سست تر بوده و فرسایش بیشتری دارند با ضریب آنتروپی ۰/۷ توزیع تقریباً متعادلی در حوضه دارند. علاوه بر این در بین طبقات خاک، خاکهای با بافت سبک (ضریب ۰/۸۹) و در بین کاربری اراضی، مراتع حوضه (ضریب ۰/۹۷) که هر دو طبقه فرسایش زیادی دارند دارای توزیع متعادلی در حوضه هستند. جهت مدیریت فرسایش حوضه مورد مطالعه دو نوع راهکار ارائه گردیده است که یکی راهکارهای مدیریتی غیر مستقیم است که جهت پیشگیری از فرسایش در حوضه ارائه شده و در این روشها اقدام به کاشت پوشش گیاهی در مناطق مستعد حوضه می گردد و دیگری روش های مستقیم است که در زمانهائی انجام می شود که خاک فرسایش یافته باشدو باید اقداماتی انجام داد که خاک بیش از این فرسایش نیابد و امکاناتی فراهم کرد تا سطح های فرسایش یافته ترمیم گردد.